

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1963/112

Karar No.:1963/196

Karar tarihi:19/7/1963

Resmi Gazete tarih/sayı:19.10.1963/11535

Davacı : Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu.

Dâvanın konusu : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hakkındaki 27/1/1954 günlü ve 6235 sayılı kanunun 10 ve 27 nci maddelerinin Anayasa'nın 118 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılığı iddia edilmiştir.

İnceleme : Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15 inci maddesi gereğince 5/3/1963 gününde yapılan ilk incelemede dâva dilekçesinde imzası bulunan Millet Meclisi Adalet Partisi Grup Başkan Vekili Ali Naili Erdem ve Cumhuriyet Senatosu Grup Başkanı Cahit Okurer'in bu sıfatlarını gösteren onanlı belgelerin bulunmadığı anlaşıldığından 44 sayılı kanunun 26 ncı maddesi gereğince bu belgelerin 15 gün içinde gönderilmesi hakkında tebligat yapılmasına dair verilen karar uyarınca istenilen belgelerin süresi içinde gönderildiği anlaşılmakla esasın incelenmesine karar verilmiştir. Bu karar üzerine hazırlanan rapor, dâva dilekçesi, 6235 sayılı kanun ile Anayasa'nın konu ile ilgili 118 inci maddesi ve bunların gerekçeleriyle komisyon raporları ve görüşme tutanakları okunarak gereği görüşülüp düşünüldü :

Gerekçe :

Dâvanın ilişkin bulunduğu 6235 sayılı kanunun 10 uncu maddesi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanının görev ve yetkilerini ve 27 nci maddesi de Türk Mühendis ve Mimar Odaları Haysiyet Divanınca verilen disiplin cezalarından itirazı kabil olanlarla olmyanları göstermektedir.

Dâvcının dilekçesinde ileri sürdüğü gerekçelerden bu maddelerde yazılı disiplin kararları aleyhine hiçbir mercie müracaat edilemeyeceğine ilişkin fıkraların iptalini istediği anlaşıldığından incelemenin yalnız bu fıkralara hasrı oybirliği ile kararlaştırılmıştır.

6235 sayılı kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında (Yüksek Haysiyet Divanının verdiği nihai karar kati olup aleyhine hiçbir mercie başvurulamaz) hükmü yer almıştır.

Aynı kanunun 27 nci maddesinin ilk cümlesi de (Haysiyet Divanları tarafından verilen yazılı ihtar ve yüz liraya kadar para cezaları kati olup hiçbir mercie itiraz olunamaz) şeklindedir.

Anayasanın memur teminatı kenar başlığını taşıyan 118 inci maddesi memurlar ile birlikte kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekkülleri mensuplarını da kapsamına almış olup bunlar hakkında yapılacak disiplin kovuşturmalarında uygulanacak esaslara ilişkin temel kuralları belirtmiştir. Sözü geçen maddenin üçüncü fıkrasında "Disiplin kararlarının yargı denetimi dışında bırakılmıyacağı" açıklanmıştır.

6235 sayılı kanun hükümlerinden Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin kamu kurumu niteliğini haiz bir meslek teşekkülü olduğu anlaşılmaktadır. Bu teşekküle mensup Oda Haysiyet Divanları ile birlik Yüksek Haysiyet Divanının, gerek üyelerinin hâkim durumunda olmamaları gerekse yaptıkları görevlerin niteliği bakımından bir yargı mercii sayılması, mümkün değildir. Halbuki yukarıda belirtildiği üzere Oda Haysiyet Divanlarının verecekleri yazılı ihtar cezasiyle yüz

Esas No.:1963/112
Karar No.:1963/196

liraya kadar para cezaları kati olup bunlar aleyhine hiçbir mercie itiraz olunamayacağı, sözü geçen kanunun 27 nci maddesinde hükme bağlandığı gibi, Birlik Yüksek Haysiyet Divanının nihai kararlarının da kat'i olduğu ve bunlar aleyhine hiç bir mercie başvurulamayacağı aynı kanunun 10 uncu maddesinde açıklanmıştır. Kararların kati olduğu hakkındaki hüküm, bunlar aleyhine idari hiyerarşi yolunu kapamakta ise de bu maddelerde yer alan (Aleyhine hiç bir mercie başvurulamaz.) (Hiç bir mercie itiraz olunamaz.) şeklindeki hükümler idari hiyerarşi yolu ile birlikte yargı denetimi yolunu da kapamış bulunmaktadır. Bunun ise Anayasa'nın 118 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki (Disiplin kararlarının yargı denetimi dışında bırakılmayacağı) yolundaki temel kurala aykırı olduğu izaha ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktır ve bu sebeple de iptali gerekir.

SONUÇ :

Yukarıda açıklanan sebeplerden ötürü;

1- 6235 sayılı kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan (Aleyhine hiç bir mercie başvurulamaz).

2- Aynı kanunun 27 nci maddesinde yer alan (Hiç bir mercie itiraz olunamaz).

Şeklindeki hükümlerin yargı mercilerine başvurmayı da önlemeleri bakımından Anayasa'nın 118 inci maddesine aykırı olduklarına ve iptallerine 19/7/1963 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sünuhi Arsan

Üye
Osman Yeten

Üye
Rifat Göksu

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
Lütfi Akadlı

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
Salim Başol

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen